

Hikmet Yurdu, Yıl: 10, C: 10, Sayı: 20, Ocak – Haziran, 2017/2, ss. 7 - 10

EDİTÖRDEN...

Doç. Dr. Ali Duman
Hikmet Yurdu Dergisi Editörü
aliduman2002tr2002@gmail.com

Hikmet Yurdu Dergisi olarak yeni bir sayıyla daha okurlarla buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Ama bu mutluluk biraz da buruk. Zira biz derginin bu yeni sayısını yayınlama aşamasındayken, İnönü Üniversitesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Muharrem Çakmak kardeşimiz, geçirdiği bir trafik kazasında eşiyile birlikte vefat etti. Bu nedenle yayın kurulu üyelerimizle yaptığımız istişarede bu yeni sayımızın **Muharrem Çakmak Armağanı** olmasına karar verdik. Böylece hem merhum arkadaşımız Muharrem Bey'e bir vefa borcu, hem de gelecek nesillerin bu sayımızı okudukça onun ismini öğrenme imkanları elde etmelerini temin etmiş olacağımızı umuyoruz. Rabbim Muharrem Çakmak kardeşimize ve eşine rahmet eylesin.

Bu sayımızın baş tarafında Muharrem Çakmak kardeşimizin biyografisini ve onunla ilgili düşünce ve hatıratını paylaşan dost ve öğrencilerinin duygularını içeren iki yazı ekleyerek, değerli dostumuzu yad etmeye çalıştık.

Bu sayımızda yine akademik ve bilimsel açıdan dolu ve çok faydalı bir sayı oldu. Bu sayımıza Ocak ayından beri yayınlanmak üzere gönderilen yaklaşık yirmi civarında telif ve tercüme yazı geldi.

Ancak ne yazık ki bu yazılardan bir kısmı yayın sürecine yetişemediği için, bir kısmı da hakem onayı alamadığı için bu sayımızda yer alamadı. Buna karşın biz yazısı yayınlanan yayınlanmayan tüm yazarlarımıza dergimize gösterdikleri alakadan dolayı teşekkür ediyoruz. Elbette bu sayının kalitesinde birinci derecede etkili olanlardan bir grup da dergimize gelen makaleleri okuyarak eleştirme ve en güzele ulaştırma çabasını eksik etmeyen hakemlerimizde. Bu sebeple bu sayımıza gönderilen makalelere hakemlik yaparak akademik olarak ve kalite bakımından dergimize katkı yapan tüm hocalarımıza müteşekkirimiz.

Bu sayımızda onu te'lif biri de transkribe olmak üzere toplam on bir çalışma yer almakta. Bu çalışmalardan ilki Prof. Dr. Bayram Dalkılıç ile Yakup Akyüz hocalarımızın kaleme aldıkları "*Organon Ve Novum Organum'da Temel Öğeler Ve Tümevarım Yöntemi*" isimli makaleleri. Bu makalede yazarlar bilim tarihinde asla değerini kaybetmeyen Mantık ilmi çerçevesinde Aristoteles ve Francis Bacon gibi büyük Mantık bilginlerinin koymuş oldukları yöntemlerden tümevarım metodunu incelemektedirler. Makalede öncelikli amaçlardan biri tümevarım metodunun Aristoteles tarafından kullanıldığına dikkat çekmek olduğu gibi, Organon adlı eserinde Tümdengelim metodunu da kullandığına işaret etmektir. Aristoteles'in tümevarım metodunu kullanmadığına dair eleştirileri haksız bulan yazarlar, bu çalışmada, Tümevarım'ın, Organon ve Novum Organum'daki durumunu ve karşılığını, karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı hedefleyen bir giriş denemesi yapmaya çalışılmaktadır.

Bu sayımızda yer alan ikinci te'lif makale Prof. Dr. Abdurrahman Kasapoğlu'nun İngilizce kaleme aldığı "*Methodology And Problems In Psychological Hermeneutics - A Psychological Approach to Qur'ân*" yani "*Psikolojik Tefsirde Yöntem ve Problemler - Kur'an'a Psikolojik Yaklaşım-*" isimli makalesi. Yazar makalesinde psikolojik tefsirin tespit edilebilen yöntemleri ele almaya çalışmıştır. Yazara göre psikolojik tefsir alanıyla ilgilenenler, bu sahada uygulanacak yöntemlere, uyulacak usûllere ilişkin birtakım görüşler ortaya koymuşlardır. Psikolojik tefsir yaparken izlemiş oldukları metot hakkında açıklamalar yapmışlardır. Gerek bu açıklamalardan gerekse fiilî olarak eserlerinde izlemiş oldukları yöntemlerden hareketle psikolojik tefsirin metodolojisine ilişkin bazı tespitler yapmak mümkündür. İşte bu verilerden hareketle yazar araştırmada, modern psikolojinin verilerinin, Kur'an tefsirinde başvuru kaynakları arasında kullanılmasının doğurduğu problemleri ortaya koymaya çalışmaktadır. Psikolojik tefsirin genel problemlerinden ikincisi ise, eleştirilebilir yanlarıdır. Yazar çalışmasında bu boyutlara dikkat çekmektedir.

Bu sayımızda yer alan bir diğer te'lif makalenin yazarı da Doç. Dr. Cahit Külekçi'dir. Yazar bu sayımıza "*Şark Sorununun Zuhûru Bağlamında III. Selim Dönemi'nde Ermeniler*" başlıklı makalesiyle katkıda bulunmaktadır. Bilindiği gibi Ermeniler, Osmanlı Devleti'nde yaşayan en kadîm topluluklardan birisidir. Türklerle Ermenilerin sosyo-kültürel münâsebetleri, diğer gayr-ı müslim topluluklara nazaran daha eskidir. Selçukluların kuruluşundan Osmanlı Devleti'nin son yüzyılına kadar bu münâsebetler müspet biçimde sürdürülmüş ancak XIX. yüzyılın başlarından itibaren siyasî bir takım gelişmelerle birlikte bu durum değişmeye başlamıştır. Özellikle III. Selim döneminde Ermeniler arasında yayılmaya başlayan milliyetçilik fikri bu duruma katkı sağlamıştır. Nitekim

henüz 1815'te Osmanlı Devleti'nde bir Şark sorunu olduğu resmî şekilde tellaffuz dahi edilmiştir. Yazar araştırmasında III. Selim döneminde Ermeniler arasında yayılmaya başlayan milliyetçilik öğretileriyle birlikte, bu öğretilerin Ermeni milletini nasıl etkilediği ve Ermenilerin milletin de Şark sorunu kapsamına nasıl girdiği ele almaktadır. Ayrıca yazar çalışmasında Rusya gibi dış güçlerin Şark sorunu bağlamında azınlıklara nasıl yaklaştıklarına da kısaca değinmektedir.

Bu sayımızda yer alan ve Doç. Dr. Ali Duman-Arş. Gör. Şükrü Ayran tarafından kaleme alınmış *"Ebu'l-Hüseyn El-Basrî'nin El-Mu'temed Adlı Eserinde Emrin Hakikati İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirmesi"* adlı makale, usul ilmiyle alakalı makalelerden birdir. Yazar makalelerinde Usul ilminin en temel konularından emrin hakikati meselesini, Mu'tezile mezhebinin önder şahsiyetlerinden Ebul-Huseyn el-Basrî'nin el-Mu'temed isimli eseri çerçevesinde konu edinmektedirler.

Yrd. Doç. Dr. Halis Demir *"Ebû Hanîfe'ye Nispet Edilen Hadis Kitapları Kitabı'l-Âsâr Ve Müsned"* isimli makalesinde çalışmada Ebû Hanîfe'ye nisbet edilen hadis kitapları olan el-Asar ve el-Müsned'in isnadının gerçekliği hakkında bazı kanaatlere yer vermekte ve bunların bir değerlendirmesi yapmaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Ramazan Kamiloğlu *"XIX. Yüzyıl Harput Sosyal Hayatında Dini Mûsiki"* isimli makalesinde Türk din musikisinin zirvede olduğu bir zaman dilimi olduğunu iddia ettiği XIX yy'da, İstanbul merkezli Türk din musikisinin etkisinin görüldüğü şehirlerden biri olan, Anadolu'nun önemli yerleşim merkezlerinden biri olan tarihi Harput (Elazığ) şehrinde icra edilen musikiyi İstanbul'daki icra ile olan benzer yönlerle dikkat çekerek incelemekte ve Harput sosyal hayatında İstanbul'un etkisini vurgulamaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Osman Oral *"Ahmed Yesevi'nin Şiirlerinde İmân Esasları"* adlı makalesinde XI. yüzyılın ikinci yarısında Kazakistan'ın Sayram şehrinde dünyaya gelmiş müslüman Türk âlimi Hoca Ahmed Yesevî'nin Divan-ı Hikmet'teki şiirlerinde yer alan, Allah ve Hz. Muhammed sevgisi ile dini motiflerden hareketle onun şiirlerinde imân ve imân esasları incelemektedir.

Arş. Gör. Ahmet Karadağ *"Şîa Tefsirinde Müşkilü'l-Kur'ân: Muhammed Cevâd Muğniyye'nin Et-Tefsîru'l-Kâşif Örneği"* adlı makalesinde Müşkilü'l-Kur'ân konusunda kaleme alınmış Şîa müfessir Muhammed Cevâd Muğniyye'nin eserini incelemekte ve onun ayetleri yorumlama yöntemini değerlendirmektedir.

Öğr. Gör. Lokman Bedir ve Öğr. Gör. Refik Kasım *"Kur'an'da Yer Alan اعمى (A'Mâ) Kelimesi Çerçevesinde Manevi Körlük"* adlı makalelerinde, dünyada inanç ba-

kımından körlük edenlerin, âhirette kör olarak haşr olacaklarına dair Kur'anî verileri konu edinmektedirler. Kur'an'da körlüğü ifade eden أعمى kavramı 33 kez yer almakla birlikte bunlardan 29'u manevi körlüğü kastetmektedir. Maddi körlük insanı dünyayı görmekten mahrum ederken; manevi körlük ise cennetten mahrum etmekte olduğu için yazarlar bu makalelerinde manevi körlüğü konu edinmişlerdir.

Hadis doktora öğrencisi Öğretmen Necdet Aydoğdu *“Ebû Nuaym El-İsbehânî Ve “Müsnedü'l-İmâm Ebî Hanîfe” Adlı Eseri Üzerine”* adlı makalesinde Kitap, Sünnet, İcma ve Re'y üzerine bina ettiği fıkıh metodunda hadisleri kullanmasına karşın, hadis hıfzının zayıf olduğu, re'yi hadislerin önüne aldığı, Mürcie mezhebine mensup olduğu gibi iddialarla muhatap olduğunu iddia ettiği Ebu Hanife'nin talebeleri tarafından cem edilen Müsnedlerinden Nazar Muhammed el- Fâryâbî'nin tahkik ettiği eserin tanıtımını yapmaktadır.

Arş. Gör. Sedat Yıldırım *“Şeyh Bahauddîn'in “Zübdetü'l-Usûl”İsimli Eserinin Sünnet Bahsinin, Emir Es-San'ânî'nin “Tevdihü'l-Efkâr” Adlı Eserinin Sünnet Bahsiyle Karşılaştırılması”* isimli çalışmasında Emîr es-San'ânî'nin "Tevzîhu'l Efkâr" adlı usûl-ü hadis eseri ile Şîî usûl-ü fıkıhçısı Şeyh Bahâuddîn'in "Züdetü'l-Usûl" isimli eserinde geçen sünnet-hadis ve hadis usûlü hakkında verdikleri bilgileri karşılaştırmaktadır.

Bu sayımızda yer alan tek trakribe çalışması Doç. Dr. Cahit Külekçi tarafından yapılan, Himi-zade İbrahim Refet'a ait “Sa'd b. Ebi Vakkas” isimli risalenin latinizesidir.

Bu sayımıza çalışmalarıyla katkı yapan yazarlarımıza, hakemlik yaparak dergimizin kalitesinin yükselmesine katkı yapan sayın hakemlerimize tekrar teşekkür ederken; bu sayımızın tüm ilim alemine hayırlar getirmesi temennilerimizle, gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle...